

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

ЗМІСТ ПРОГРАМНОГО МАТЕРІАЛУ

Модуль 1. Основи економіки

Модуль 2. Основи підприємницької діяльності

Модуль 3. Менеджмент організацій

Питання, які виносяться на співбесіду

Список рекомендованої літератури

Порядок проведення та критерії оцінювання вступного фахового
випробування (співбесіди)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового вступного випробування (співбесіда) затверджує форму та зміст кваліфікаційних випробувань, метою яких є визначення рівня теоретичної та практичної підготовки вступника для здобуття освітнього ступеня бакалавра галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент», спеціалізації «Менеджмент».

Складена за принципами комплексності, уніфікації, сумісності та взаємозамінності засобів і форм діагностики, вона є підставою для надійного та об'єктивного оцінювання Приймальною екзаменаційною комісією рівня освітньо-професійної підготовки вступника встановленим вимогам. Зміст програми фахового вступного випробування має комплексний характер. Склад дисциплін визначено з числа тих, які формують належний рівень знань, вмінь і навичок, необхідних в умовах ринкової економіки, враховуючи міжпредметні зв'язки.

Порядок проведення фахових вступних випробувань (співбесіди) визначається програмою фахового вступного випробування на основі попереднього ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня), здобутого за неспорідним напрямом підготовки (спеціальністю).

Програма фахових випробувань за спеціальністю 073 «Менеджмент» (далі – Програма) є нормативним документом ДВНЗ «Університету менеджменту освіти» НАПН України, який розроблено кафедрою економіки, підприємництва та менеджменту. Вступні випробування проводяться за основними дисциплінами – «Основи економіки», «Основи підприємницької діяльності», «Менеджмент організацій» для вступників, які мають раніше здобутий ступінь молодшого бакалавра, ОКР молодшого спеціаліста.

Програма фахового випробування розроблена для абітурієнтів, які вступають на основі раніше здобутого освітнього ступеня молодшого бакалавра, освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста термін навчання 3 роки (з нормативним терміном навчання, на 2 курс).

Мета фахових випробувань (співбесіди) – перевірка теоретичної та

практичної підготовки вступників та відбору серед абітурієнтів для здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Абітурієнти, які вступають на навчання за спеціальністю 073 «Менеджмент», повинні:

- володіти основним категорійним апаратом з дисциплін, які включені до програми;
- вміти поєднати в цілісну систему знання про організацію, яка діє в бізнесі;
- мати чітке уявлення про природу та різноманітність функцій менеджменту;
- знати основні наукові школи, теорії та концепції менеджменту;
- знати фактори зовнішнього середовища організації та вміти оцінювати їх вплив на організацію;
- мати уявлення про методи управління, їх відмінність та взаємозв'язок;
- мати знання щодо комплексу засобів маркетингу (товарна, цінова, розподільча та комунікаційна політика), порядку проведення маркетингових досліджень та сегментації ринків;
- володіти комплексом економічних знань щодо ресурсного потенціалу підприємства;
- знати процес управління персоналом підприємства та складові кадрової політики;
- мати цілісну систему знань про управління якістю.

Програми для проведення співбесіди розробляють фахові атестаційні комісії навчально-наукових інститутів Університету. На основі програм для проведення співбесіди фахові атестаційні комісії навчально-наукових інститутів Університету формують **питання для проведення співбесіди**.

На початку співбесіди вступник отримує питання, які містять завдання з предметів програми для проведення співбесіди, та аркуш співбесіди. В аркуші співбесіди вступник заповнює змістову частину, записує завдання з отриманих ним питань та відповіді на завдання. Під час співбесіди члени фахової атестаційної комісії оцінюють відповіді та фіксують оцінки у **аркуші співбесіди**.

На підставі результатів співбесіди фахові атестаційні комісії приймають рішення: **«допустити до фахового вступного випробування»** або ж **«не допустити до фахового вступного випробування»** вступника.

Вступник за результатами співбесіди допускається до фахового вступного випробування, якщо він:

- виявив достатній рівень знань з дисциплін, які передбачені програмою співбесіди;
- володіє відповідною фаховою термінологією;
- вміє користуватися основними фаховими поняттями та розуміє їх взаємозв'язок.

Вступник за результатами співбесіди не допускається до фахового вступного випробування, якщо він:

- виявив недостатній рівень знань з дисциплін, які передбачені програмою співбесіди;
- не володіє відповідною фаховою термінологією;
- не вміє користуватися основними фаховими поняттями та не розуміє їхнього взаємозв'язку.

МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ

Тема 1. Сутність, роль та методологічні основи економічної науки

Економіка як об'єкт наукового дослідження. Предмет економічної теорії. Функції теоретичних економічних наук: теоретична, практична, світоглядна, ідеологічна. Етапи розвитку економічної науки. Політична економія. Сучасна структуризація економічної науки та диверсифікація її предмету. Принципи, категорії і закони економічної науки. Методи економічного аналізу та їх класифікація. Критерії і показники результативності функціонування економіки. Інтернаціональний характер сучасної економіки.

Тема 2. Економічні потреби та інтереси

Економічні потреби як об'єкт наукового дослідження. Класифікація та ієрархія потреб. Економічні інтереси як об'єкт наукового дослідження. Взаємозв'язок потреб, інтересів та соціального статусу їх суб'єкта. Мотиви та стимули. Економічна поведінка: закономірності та підходи до пояснення. Реалізація економічних інтересів і суспільне виробництво. Національні та глобальні економічні інтереси.

Тема 3. Економічна система

Сутність та структура економічної системи. Відносини власності. Домогосподарства, підприємства (фірми), та їх взаємодія в ринковій економіці. Сектори економіки, кластери, внутрішні регіони, регулятивні інститути. Типи і моделі економічних систем та їх еволюція. Взаємодія національних економічних систем. Формування глобальної економічної системи.

Тема 4. Економічна діяльність

Сутність та види економічної діяльності. Суспільний поділ праці. Виробнича діяльність. Науково-дослідна і проектно-конструкторська діяльність. Інвестиційна діяльність. Інноваційна діяльність. Торговельно-маркетингова діяльність. Міжнародний поділ праці та міжнародна економічна діяльність.

МОДУЛЬ 2. ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Товар та ринок. Ринкова система та її структура

Економічні блага як об'єкт наукового дослідження.. Товар і його характеристика. Споживна вартість і вартість. Гроші та їх функції. Грошовий вимір вартості товару. Грошовий обіг, його закони та інфляція. Сутність і функції ринку. Суб'єкти і об'єкти ринкових відносин. Попит і пропозиція. Ринкове ціноутворення. Конкуренція, монополія, олігополія. Ринки засобів виробництва та капіталу. Ринок землі та нерухомості. Ціна землі. Ринок товарів та послуг. Ринок людського ресурсу. Комерціалізація інновацій. Локальні та глобальні ринки. Ринок і держава.

Тема 2. Підприємництво

Сутність підприємництва та його організаційно-економічні форми. Витрати та результати підприємницької діяльності. Продуктивність праці. Прибуток та рентабельність. Економічна рента та її види. Регулювання підприємницької діяльності. Міжнародна підприємницька діяльність.

Тема 3. Капітал

Еволюція та сучасний зміст категорії «капітал». Функції капіталу. Структура та кругообіг капіталу. Капітал і наймана праця. Людський капітал. Інтелектуальний капітал. Інформаційний капітал. Фінансовий капітал. Оборот капіталу та його етапи. Ефективність обороту капіталу. Міжнародний рух капіталу.

МОДУЛЬ 3. МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙ

Тема 1. Зміст, історія розвитку та роль менеджменту

Менеджмент як наука, мистецтво і практика. Визначення менеджменту. Підходи до розуміння управління та управлінської праці. Розвиток управлінської думки в світі та в Україні, етапи становлення науки управління. Менеджери та підприємці: характеристики та особливості. Поняття організації та її види, загальні

характеристики організацій. Типи організацій. Організація як відкрита система. Формальні та неформальні організації. Розвиток організацій. Теорії розвитку організацій. Внутрішнє середовище організації та його складові. Зовнішнє середовище організації та його складові.

Тема 2. Функції менеджменту

Визначення функцій менеджменту. Еволюція управлінської думки щодо визначення функцій менеджменту та їх значення для науки управління. Зміна змісту та ролі функцій менеджменту на різних рівнях управління. Класифікація та загальна характеристика основних функцій менеджменту.

Тема 3. Комунікації та інформація в менеджменті

Поняття та загальна характеристика комунікацій. Інформація, її види та роль у менеджменті. Носії інформації. Комуникативний процес. Етапи комуникативного процесу. Перешкоди на шляху особових та організаційних комунікацій. Міжособові та організаційні комунікації. Визначення інформації, джерела інформації. Класифікація інформації. Процес передачі інформації. Методи обробки інформації.

Тема 4. Керівництво в організації

Соціальна суть трудового колективу, його соціально-психологічний механізм. Стадії розвитку трудового колективу. Етапи становлення трудового колективу.

Формальна та неформальна структури трудового колективу. Морально-психологічний клімат. Управління конфліктами, змінами та стресами. Лідерство, влада, вплив. Керівник в організації. Авторитет. Стилі керівництва. Авторитарний стиль керівництва. Демократичний стиль керівництва. Ліберальний стиль керівництва. Організація праці менеджера. Самоменеджмент, функції самоменеджменту. Техніка самоменеджменту. Організація робочого місця менеджера. Документування управлінської діяльності. Види документів, класифікаційні ознаки документів. Організація документообігу. Потоки документів.

ПИТАННЯ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА СПІВБЕСІДУ

1. Структура та зміст поняття «менеджмент» як діяльності.
2. Поняття функцій менеджменту.
3. Етапи стратегічного планування в менеджменті.
4. Сутність і зміст організації як функції менеджменту.
5. Види організаційних структур управління: лінійна, функціональна, лінійно-функціональна, лінійно-штабна, матрична, дивізійна.
6. Поняття і сутність мотивації.
7. Змістовні теорії мотивації в менеджменті.
8. Процесуальні теорії мотивації в менеджменті.
9. Поняття контролю та його місце в системі управління.
10. Інструменти управлінського контролю.
11. Основи теорії прийняття управлінських рішень.
12. Процес прийняття рішень в менеджменті.
13. Методи обґрунтування управлінських рішень.
14. Інформація, її види та роль в менеджменті.
15. Загальне поняття комунікацій в менеджменті.
16. Процес комунікації, його елементи та етапи.
17. Види комунікацій, комунікативні мережі та стилі.
18. Зміст поняття лідерства в управлінні організацією.
19. Відмінності між поняттями «лідер» та «менеджер», та концепції лідерства. Класифікація видів (ролей) лідерів.
20. Управління лідерством в організації.
21. Сутність та зміст менеджменту, спільні риси та відмінності менеджменту та підприємництва.
22. Принципи та функції менеджменту.
23. Природа, сутність та розвиток управління.
24. Сучасні підходи до вивчення управління: традиційний, системний та ситуативний.

25. Теорії менеджменту.
26. Фактори внутрішнього та зовнішнього середовища організації.
27. Сутність місії та цілей організації.
28. Сутність та функції стратегічного планування.
29. Поняття та види мотивації.
30. Характеристика типів контролю з погляду на час їх здійснення.
31. Сутність та класифікація методів управління.
32. Сутність комунікативного процесу.
33. Форми впливу та влади в організації.
34. Природа, типи, рівні, причини та методи розв'язання конфліктів.
35. Ділові якості та особистісні здібності менеджера.
36. Поняття соціальної відповідальності та етики управління.
37. Сутність організаційної культури.
38. Основні види професійної діяльності менеджера.
39. Форми власності, що існують в Україні.
40. Сутність ринкових відносин.
41. Менеджери та підприємці як ключові фігури ринкової економіки.
42. Спільне та відмінне між менеджером та підприємцем.
43. Рівні управління, групи менеджерів.
44. Соціальна роль менеджера.
45. Професійні якості та професійні вимоги до менеджера.
46. Самоменеджмент: самооцінка та саморегуляція діяльності.
47. Особиста стратегія професійного становлення та професійного росту.
48. Зайнятість та безробіття: поняття та сутність.
49. Сутність інфляції.
50. Національне господарство як система. Основні макроекономічні

показники.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Баєва О. В. Основи менеджменту: практикум: Навч. Посібник / Баєва О. В., Ковальська Н. І., Згалат-Лозинська Л. О. – Київ: Центр учбової літератури, 2007. – 524 с.
2. Бесєдін М. О. Основи менеджменту: оцінно-ситуаційний підхід (модульний варіант): підручник / М. О. Бесєдін, В. М. Нагаєв. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 496 с.
3. Василенко В. О. Інноваційний менеджмент / В. О. Василенко, В. Г. Шматько. – К.: Центр навчальної літератури, 2005.
4. Василенко В. А. Менеджмент устойчивого развития предприятий: Монография / В. А. Василенко. – Киев: Центр учебной литературы, 2005 – 648 с.
5. Виноградський М. Д. Менеджмент в організації / Виноградський М. Д., Виноградська А. М., Шканова О. М. – К.: Кондор, 2004.
6. Виханський О. С. Менеджмент. Учебник. – 3-е изд. / О. С. Виханський, А. И. Наумов. – М.: Гардарики, 2000. – 528 с.
7. Воронкова В. Г. Муніципальний менеджмент / В. Г. Воронкова. – К.: Професіонал, 2004.
8. Воронкова В. Г. Регіонально-адміністративний менеджмент / Воронкова В. Г., Катаєв С. Л., Кіндратець О. М., Зуєва, В. О., Беліченко А. Г. – К.: ЦУЛ; Професіонал, 2010.
9. Гапоненко А. Л. Стратегическое управление: Учебник / А. Л. Гапоненко, А. П. Панкрухин. – М.: Омега – Л., 2004. – 472 с.
10. Гірняк О. М. Менеджмент. Теоретичні основи і практикум: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / О. М. Гірняк, П. П. Лазановський. – К.: Магнолія плюс, Львів: Новий світ – 2000, 2003. – 336 с.
11. Дафт Р. Л. Менеджмент / Р. Л. Дафт. – СПб: Питер, 2001. – 832 с.
12. Дикань Н. В. Менеджмент / Н. В. Дикань, І. І. Борисенко. – К.: Знання, 2008.
13. Елиферов В. Г. Бизнес – процессы: Регламентация и управление: Учебник / В. Г. Елиферов, В. В. Репин. – М.: ИНФРА – М., 2004. – 319 с.

14. Завадський, Й. С. Менеджмент: підручник для студентів економ. спец. вищих закладів : у 2 т. / Й. С. Завадський. – К. : Вид-во Європ. Ун-ту, 2003. – Т.2. – 640 с.
15. Задихайло Д. В. Корпоративне управління : навчальний посібник / Д. В. Задихайло, О. Р. Кібенко, Г. В. Назаров. – Харків : Еспада, 2003. – 688 с.
16. Иванова Т.Ю. Теория организации / Т.Ю. Иванова, В.И. Приходько. – СПб.: Питер, 2004. – 269 с.
17. Кіндрацька Г. І. Стратегічний менеджмент / Г. І.Кіндрацька. – К.: Знання, 2010.
18. Кузьмін О.Є. Основи менеджменту. Підручник / О.Є. Кузьмін, О.Г. Мельник. – К.: Академ-видав. 2003. – 416 с.
19. Лэйхифф, Дж. Бизнес-коммуникации. Стратегии и навыки / Дж. Лэйхифф. – Питер, 2001. – 688 с.
20. Мартыненко Н.М. Основы менеджмента: Учебник / Н.М. Мартыненко – К.: Каравелла, 2003. – 496 с.
21. Менеджмент организаций : учебное пособие / Л. А. Киржнер, Л. П. Киенко, Т. И. Лепейко, А. М. Тимонин. – К. : КНТ, 2006. – 688 с.
22. Менеджмент: практические ситуации, деловые игры, упражнения / под общей редакцией О. А. Страховой. – СПб. : Питер, 2000. – 144 с.
23. Мескон М.Х. Основы менеджмента: Пер. с англ. / Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. – М.: Дело, 2003. – 702 с.
24. Микитюк П. П. Інноваційний менеджмент / П.П. Микитюк. – К.: Центр навчальної літератури, 2007
25. Осовська Г. В. Менеджмент організацій / Г. В. Осовська, О. А.Осовський. - К.: Кондор, 2005.
26. Осовська Г.В. Основи менеджменту: Підручник. Видання 3-є, перероблене і доповнене / Г.В. Осовська, О.А. Осовський. – К.: «Кондор», 2006. – 664 с.
27. Пилипенко С.М. Менеджмент: навчальний посібник / Пилипенко С.М., В. А. Современные бизнес-коммуникации / В. А. Спивак. – Питер, 2001. – 448 с.
33. Сухарський В. С. Менеджмент (загальний з основами спеціального) / В.С.

Сухарський. – Тернопіль : Астон, 2004. – 528 с.

34. Туленков М. В. Сучасні теорії менеджменту : навч. посіб. / М. В.Туленков. – К. : Каравела, 2007. – 304 с.

35. Хміль Ф. І. Основи менеджменту : підручник / Ф. І. Хміль. – К. : Академвидав, 2003. – 608 с.

36. Хомяков В. І. Менеджмент підприємства / В.І. Пилипенко А.А., Оленко В.І. – Харків: Вид. ХДЕУ. 2002. – 208 с.

28. Райченко А.В. Общий менеджмент: Учебник / А.В. Радченко. – М.: ИНФРА – М. 2005. – 384 с.

29. Рудінська, О. В. Менеджмент: навч. посіб. / О. В. Рудінська, С. Л. Яроміч, І.О. Молоткова. – Ніка-Центр, 2002. – 320 с.

30. Сахно Е. Ю. Менеджмент сервісу. Теорія та практика / Е. Ю. Сахно. – К.: ЦУЛ, 2010.

31. Смирнов Э. А. Управленческие решения / Э. А. Смирнов. – М. :ИНФРА-М, 2001. – 264 с.

32. Спивак Хомяков. - К.: Кондор, 2005.

37. Шегда А. В. Менеджмент: навч. посіб. / А. В. Шегда. – К.: Знання, КОО, 2002. – 583 с.

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ (СПІВБЕСІДИ)

Вступне випробування (співбесіда) проводиться у строки, передбачені Правилами прийому до ДВНЗ УМО НАПН України.

На співбесіду вступник з'являється з паспортом. На початку співбесіди вступник отримує 2 питання, які містять завдання з предметів програми для проведення співбесіди, та аркуш співбесіди. В аркуші співбесіди вступник заповнює змістову частину, записує завдання з отриманих ним питань та відповіді на завдання. Під час співбесіди члени фахової атестаційної комісії оцінюють відповіді та фіксують оцінки у аркуші співбесіди.

На складання співбесіди відводиться 1 година 30 хвилин (90 хвилин).

За результатами вступного випробування (співбесіди) проводиться оцінка рівня фахових знань за наступними критеріями (див. табл. 1).

Таблиця 1

Шкала критеріїв оцінки рівня фахових знань абітурієнтів

За шкалою університету	Визначення	Характеристика відповідей абітурієнта
0-20 бали	Незадовільний	Абітурієнт не усвідомлює змісту питань, тому його відповіді не мають безпосереднього відношення до поставлених питань. Повна відсутність умінь міркувати. Правильність та повнота відповідей на питання становить < 50%. У абітурієнта відсутня просторова уява, необхідна для відповіді на запитання. Відповіді на питання носять фрагментарний характер, характеризуються відтворенням знань на рівні запам'ятовування. Абітурієнт поверхово володіє умінь міркувати, його відповіді супроводжуються другорядними міркуваннями, які інколи не мають безпосереднього відношення до змісту питань. Правильність та повнота відповідей на питання становить < 75%. Абітурієнт погано володіє засобами відтворення.
20-50 балів	Задовільний	У відповідях на питання допускаються деякі неточності або помилки непринципового характеру. Абітурієнт демонструє розуміння навчального матеріалу на рівні аналізу властивостей. Правильність та повнота відповідей на питання становить >75%. Відповіді на питання містять окремі неточності і незначні помилки.
50-90 балів	Достатній	Абітурієнт дає правильні відповіді на питання. Його відповіді свідчать про розуміння навчального матеріалу. Повнота та правильність відповідей на питання ≈ 100%.
90-100 балів	Високий	

Якщо абітурієнт під час вступного випробування з конкурсного предмету набрав від 0 до 20 балів, то дана кількість балів вважається не достатньою для відбору для рекомендації до зарахування до ДВНЗ УМО НАПН України.

Оцінювання рівня знань абітурієнтів проводиться кожним із членів фахової атестаційної комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання. На підставі результатів співбесіди фахова атестаційна комісія приймає рішення: «допустити до фахового вступного випробування» або ж «не допустити до фахового вступного випробування» вступника.